

Сад Софійності: на Саміті перших леді та джентльменів українську стійкість представили через культуру

26.8.2026 - | Ministerstvo kultury ta informpolityky

У межах Шостого Саміту перших леді та джентльменів у Києві представили Сад Софійності — спеціальний культурний простір, що через традиційні ремесла, сучасне мистецтво, пам'ять і практики турботи про ментальне здоров'я розкриває український досвід стійкості.

Переглянути фото

Проект створили спеціально для Саміту у партнерстві з Всеукраїнською програмою ментального здоров'я «Ти як?», Міністерством культури України та лабораторією суспільних практик Zagoriy Foundation.

В основі концепції Саду — Софійність. Це поняття описує український спосіб взаємодії з реальністю під час кризи: здатність бачити її цілісно — розумом і серцем, триматися власних цінностей та перетворювати пережитий досвід на мудру дію. Софійність поєднує три опори — волю до життя, силу до боротьби та мудрість до навчання.

«Образ саду невинуватий. У барокових текстах це сад знання, у Сковороди — мудрості, у Шевченка — дому і життя. Сьогодні сад може бути ще й жестом турботи, стійкості відновлення: його продовжують садити й доглядати навіть поруч із руїнами. Тому Сад Софійності — це спосіб відкрити історичну і сучасну Україну», — розповіла перша леді України **Олена Зеленська**.

Простір побудували як подорож різними вимірами української культури — від тисячолітніх мистецьких традицій до сучасних творів, народжених уже під час повномасштабної війни. Гості Саміту могли побачити експонати, а також долучитися до окремих практик власноруч. Кураторками “Саду Софійності” стали Уляна Хром'як та Оксана Лихожон.

Вхідна зона «Софійність. Мозаїка» поєднала традицію мозаїчного мистецтва від смальтових мозаїк Софії Київської XI століття до українського монументалізму XX століття та сучасних робіт. Центральним об'єктом стала створена студією АМ Mosaics смальтова мозаїка у формі волошки — символу Саміту. До її творення могли долучитися відвідувачі.

У зоні «Форми стійкості» представили українські традиційні культурні практики та їхнє сучасне переосмислення: ікони на склі, гуцульські свічники-трійці, яворівську іграшку, традиційні скрині. Поряд — мистецькі відповіді на досвід війни, зокрема ікони Олександра Клименка та Софії Атлантової, створені на дошках від ящиків з-під боєприпасів, а також дизайнерські вишиванки кольору хакі.

Окремий простір «Уява. Український звіринець» присвятили образам тварин в українській культурі — фольклорі, розписі, кераміці та творчості Марії Примаченко. Тут також представили зооморфну кераміку Опішного та інтерактивну практику з пошуку 12 птахів на гобелені.

У зоні «Практика. Вибійка» гості знайомилися з технікою ручного блокового друку на тканині, поширеною у XVII-XIX століттях, та могли самостійно створити орнамент. Ця частина Саду

поєднала традиційне ремесло з практикою тактильного сповільнення й турботи про ментальне здоров'я через дію.

Меморіальну зону «Пам'ять. Витинанка» присвятили видатній майстрині монументальної витинанки Дарії Альошкіній, яка пішла з життя 15 серпня 2026 року. Відвідувачі могли створити власні роботи за авторськими шаблонами, підготовленими мисткинею.

Ще один вимір простору — «Відчуття. Пахощі України». Ароматична карта об'єднала степ, Полісся, Карпати та Крим навколо літописного образу євшан-зілля як символу глибокої пам'яті про дім. Регіональне різноманіття української культури розкрила «Керамічна мапа України».

Таким чином Сад Софійності показав українську культуру і як спадщину, яку необхідно зберігати, і як живий досвід, що продовжує розвиватися, допомагає осмислювати пережите та підтримує суспільство в умовах війни.

«Софійність дуже точно описує український досвід: воля до життя, сила до боротьби і мудрість до навчання. Сад показує ці принципи через культуру — мозаїку, кераміку, вибірку, витинанку, ікони, кримськотатарський орнамент Örneк, сучасний дизайн і роботи, створені під час війни. Це культура, яка формує нашу стійкість і допомагає говорити зі світом власною мовою. Для нас було важливо показати Україну в її культурному різноманітті й водночас як цілісну країну з глибокою культурною традицією», — зазначила Тетяна Бережна.

Софійність також стала українським поняттям, представленим у Глобальному словнику стійкості, який презентували під час Шостого Саміту перших леді та джентльменів. Видання об'єднало досвід 38 країн, а над його створенням працювали понад 45 експертів з різних країн світу. Українську Софійність віднесли до виміру «надавати сенс». Символічно вона пов'язана із Софією Київською — місцем проведення Шостого Саміту.

Нагадаємо, у Києві відбувся Шостий Саміт перших леді та джентльменів, започаткований першою леді України Оленою Зеленською. У Саміті взяла участь Віцепрем'єр-міністерка України з гуманітарної політики України – Міністерка культури України **Тетяна Бережна**. Цьогорічна зустріч пройшла у день 35-річчя відновлення незалежності України.

<https://mincult.gov.ua/news/sad-sofijnosti-na-samiti-pershyh-ledi-ta-dzhentlmeniv-ukrayinsku-stijkist-predstavyly-cherez-kulturu>